

Reactie CNV en FNV Internetconsultatie besluit tot wijziging besluit IKV

CNV en FNV hebben zorgen over de mogelijke consequenties voor werknemers door het besluit tot wijziging van het besluit IKV. Het achterliggende doel van deze wijziging is het realiseren van een vereenvoudiging in de loonaangifte voor werkgevers. Deze vereenvoudiging lijkt echter ten koste te gaan van de uitzendkracht die ook (tijdelijk) een Ziektewet uitkering ontvangt. Daarnaast vragen CNV en FNV zich af of er niet meer ongewenste gevolgen zijn en of deze wel volledig in beeld zijn. Ook wat betreft het oorspronkelijke besluit IKV. Onder andere vanwege de samenhang tussen de gegevens uit de loonaangifte en het bepalen de hoogte van een uitkeringsrecht. Maar ook wat betreft de fiscale behandeling van een werkgeversbetaling. Tot slot vragen CNV en FNV zich af of er voldoende rechtvaardiging bestaat voor het ‘afwijkend’ registreren van een werkgeversbetaling op grond van de ZW en WAZO ten opzichte van een werkgeversbetaling op grond van een andere uitkering.

In deze internetconsultatie wordt een wijzigingsbesluit voorgelegd dat ziet op het in 2021 gepubliceerde Besluit IKV. Daarin is geregeld wat een inkomstenverhouding (IKV) is, en wanneer deze start en eindigt. Daarbij vormt als uitgangspunt dat elke dienstbetrekking of uitkeringsverhouding apart wordt opgegeven als een afzonderlijke IKV. Het Ministerie SZW geeft aan dat er signalen uit de praktijk zijn ontvangen dat dit uitgangspunt bij uitkeringen op grond van de Ziektewet (ZW) en de Wet arbeid en zorg (WAZO) voor werkgevers en andere inhoudingsplichtigen ingewikkeld is. Daarom is de inwerkingtreding van het Besluit IKV meerdere keren uitgesteld en is dit concept wijzigingsbesluit opgesteld om de complexiteit te verminderen.

Deze consultatie beperkt zich dus strikt genomen tot het wijzigingsbesluit en niet het tot het besluit IKV waar de voorgestelde wijzigingen op zien. Te weten: situaties waar er sprake is van werkgeversbetalingen op grond van de ZW en de WAZO.

Doorwerking van loonaangifte in brede zin

CNV en FNV hebben ook in bredere zin zorgen over niet alleen het wijzigingsbesluit maar ook het onderliggende besluit IKV. In beginsel kunnen CNV en FNV het onderliggende doel – het verbeteren van de kwaliteit van de aangeleverde gegevens verbeteren – onderschrijven. De vraag is alleen of dit doel – ook met deze nieuwe wijzigingen – voldoende wordt behaald. Maar nog belangrijker: of eventuele negatieve gevolgen voor werknemers voldoende in kaart zijn gebracht en zijn afgezet tegen dit doel.

Deze zorgen komen in de eerste plaats voort uit het feit dat de gegevens uit de loonaangifte terechtkomen in de polis administratie van UWV. Daarmee zijn deze gegevens leidend voor onder andere het bepalen van de hoogte van een loongerelateerde uitkering zoals de WW, WIA en ZW. Ervaringen uit het verleden hebben geleerd dat wijzigingen in de (gegevens van de) polis administratie op individueel niveau soms grote en ongewenste gevolgen kunnen hebben. Uit deze ervaringen hebben we ook geleerd dat het daarbij juist vaak flexwerkers zijn die nadelige gevolgen van wijzigingen ervaren. Juist omdat daar vaak sprake is van een complex geheel aan inkomsten en inkomstenbronnen.

Daarnaast heeft de wijze waarop het inkomen wordt geregistreerd invloed op het al dan niet mogen toepassen van arbeidskorting op de uitkering. In de Memorie van het wijzigingsbesluit wordt aangegeven dat het toepassen van arbeidskorting over andere uitkeringen niet terecht is. Dit is echter niet de werkwijze in de huidige praktijk. Daar mag een werkgever die een werkgeversbetaling doet uit hoofde van een WIA-uitkering wel degelijk de arbeidskorting toepassen. CNV en FNV vragen zich daarom af of de fiscale gevolgen van het oorspronkelijk besluit IKV voldoende in beeld zijn. Ook op dit vlak kunnen wijzigingen op individueel niveau leiden tot grote inkomenseffecten.

Wijzigingsbesluit regelt 'afwijkende' behandeling werkgeversbetaling ZW en WAZO

Het wijzigingsbesluit ziet enkel op werkgeversbetalingen uit hoofde van de ZW en de WAZO. In die gevallen zou er sprake zijn van complexiteit als dit in twee verschillende IKV's moet worden geregistreerd. Er zijn echter meer uitkeringssituaties waarbij sprake kan zijn van een werkgeversbetaling, bijvoorbeeld op grond van de WIA. CNV en FNV missen in dit wijzigingsbesluit een sluitende motivering waarom enkel wordt gekozen voor een wijziging t.a.v. de ZW en de WAZO. Zijn er geen signalen afgegeven ten aanzien van andere uitkeringen? Bijvoorbeeld een vervroegde IVA? En betekent dit dat hier geen problemen mee zijn of worden verwacht? Of dat deze simpelweg (nog) niet in beeld zijn?

Ook stellen CNV en FNV vraagtekens bij de rechtvaardiging van een 'afwijkende' behandeling van de werkgeversbetaling op grond van de ZW en WAZO ten opzichte van andere uitkeringen. Zoals CNV en FNV hebben begrepen, wordt voor deze andere behandeling gekozen door ervaren complexiteit aan de kant van de werkgever. De reden lijkt dus gebaseerd op een aspect van de uitvoering, en niet zozeer op andere - meer inhoudelijke - gronden.

De vraag of dit gerechtvaardigd is, hangt mede af van de gevolgen die werknemer in kwestie hiervan ondervindt. In de stukken wordt in ieder geval één verwacht gevolg beschreven: namelijk voor uitzendkrachten die teven een periode een ZW-uitkering ontvangen. Deze uitkering zou niet meer kunnen worden opgehoogd omdat UWV de uitkering niet meer als zodanig herkent in de polis administratie.

CNV en FNV menen hieruit op te maken dat een vereenvoudiging voor de werkgever in de loonaangifte wordt gerealiseerd ten koste van tenminste één aanwijsbare verslechtering voor werknemers, in dit geval uitzendkrachten die een periode een ZW-uitkering hebben ontvangen. Het moge duidelijk zijn dat CNV en FNV daar bezwaar tegen hebben.

Oproep: breng alle gevolgen in kaart voor een gedegen afweging

Het maken van heldere regels rondom het registreren van inkomsten in de loonaangifte is een complexe puzzel. Juist vanwege de samenhang met en doorwerking in de uitkeringen en fiscale behandeling. CNV en FNV begrijpen dat hierin een grote uitdaging ligt voor beleidsmakers en dat in die uitdaging een uitruil kan zitten tussen verschillende belangen.

Echter, CNV en FNV zien ook het gevaar dat in die afweging met name wordt gekeken naar uitvoering en eenvoud en dat gevolgen op individueel (werknemers)niveau ondergesneeuwd raken. Terwijl die gevolgen juist heel tastbaar kunnen zijn: bijvoorbeeld in de vorm van honderden euro's per maand minder uitkering of inkomsten. Onze zorg is of deze gevolgen in voldoende maat in beeld zijn, zeker nu er met name gepraat lijkt te zijn met softwareontwikkelaars en werkgevers.

CNV en FNV roepen daarom op om zowel wat betreft het besluit IKV als dit wijzigingsbesluit nog een keer grondig te onderzoeken welke gevolgen dit beleid heeft voor werknemers. Uiteraard zijn CNV en FNV bereid hierover mee te denken, via agendering van dit onderwerp in de werkgroep SZZ van de Stichting van de Arbeid.